

Zaak C-565/22**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

26 augustus 2022

Verwijzende rechter:

Oberster Gerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 juli 2022

Verzoekster tot Revision (oorspronkelijke verzoekster):

Verein für Konsumenteninformation

Verweerster in Revision (oorspronkelijke verweerster):

Sofatutor GmbH

Het Oberste Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk) heeft als rechter in Revision in het geding tussen verzoekster, de Verein für Konsumenteninformation, 1060 Wenen, en verweerster, Sofatutor GmbH, Duitsland, 10245 Berlijn, inzake een vordering tot staking en openbaarmaking van de uitspraak, op het verzoek tot Revision van verzoekster, ingediend tegen het arrest van 18 maart 2022 (GZ 5 R 141/21y-30) van het Oberlandesgericht Wien (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaten Wenen, Neder-Oostenrijk en Burgenland, Wenen, Oostenrijk), als appelrechter, waarbij het vonnis van 23 juni 2021 (GZ 30 Cg 29/20x-25) van het Handelsgericht Wien (handelsrechter Wenen, Oostenrijk) is gewijzigd, [omissis] de volgende

B e s l i s s i n g

gegeven:

I. Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt krachtens artikel 267 VWEU de volgende prejudiciële vraag voorgelegd:

Moet artikel 9, lid 1, van richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten aldus worden uitgelegd dat de consument in geval van „automatische verlenging” [artikel 6,

lid 1, onder o), van de richtlijn] van een op afstand gesloten overeenkomst opnieuw een herroepingsrecht heeft?

II. [omissis][aanhouding van de zaak]

Motivering:

A. Feiten

- 1 Verzoekster is een vereniging voor de behartiging van consumentenbelangen in de zin van § 29 van het Konsumentenschutzgesetz (Oostenrijkse wet op de consumentenbescherming; hierna: „KSchG”).
- 2 Verweerster exploiteert onlineleerplatforms voor scholieren. Zij biedt haar diensten via internet ook aan op het gehele grondgebied van Oostenrijk en treedt in het kader van haar bedrijfsuitoefening regelmatig in commercieel contact met consumenten in de zin van § 1 KSchG, die hun woonplaats of gewone verblijfplaats in Oostenrijk hebben. Verweerster sluit met de consumenten overeenkomsten, waarop zij haar algemene voorwaarden van toepassing verklaart.
- 3 In deze algemene voorwaarden is bepaald dat een abonnement bij de eerste boeking ervan op het platform vanaf het sluiten van de overeenkomst 30 dagen lang gratis kan worden getest en op elk moment met onmiddellijke ingang kan worden opgezegd, dat het abonnement pas na afloop van deze 30 dagen hoeft te worden betaald en dat de tijdens het boekingsproces overeengekomen abonnementsperiode begint te lopen indien niet binnen deze 30 dagen wordt opgezegd.
- 4 Indien de betaalde abonnementsperiode afloopt zonder dat verweerster of de consument tijdig heeft opgezegd, wordt het abonnement volgens de algemene voorwaarden automatisch voor bepaalde tijd verlengd.
- 5 Verweerster informeert de consument bij de eerste sluiting van de overeenkomst over diens recht van herroeping dat geldt voor op afstand gesloten consumentenovereenkomsten, zoals in casu aan de orde.

B. Standpunten van partijen en verloop van de procedure tot nog toe

- 6 **Verzoeker** vordert – voor zover nog relevant voor de procedure in Revision – dat verweerster wordt verplicht om „in het economisch verkeer met consumenten hen in geval van verlenging van een op afstand gesloten overeenkomst voor bepaalde duur op duidelijke en begrijpelijke wijze te informeren over de voorwaarden, de termijn en de modaliteiten voor de uitoefening van het herroepingsrecht, met inbegrip van het verstrekken van het modelformulier voor herroeping, dan wel soortgelijke daartoe strekkende praktijken toe te passen”. Zij is van mening dat uit de bewoordingen van artikel 9 van de richtlijn niet valt op te maken dat het herroepingsrecht enkel geldt voor de eerste keer dat een overeenkomst wordt gesloten. Bijgevolg heeft de consument ook bij de omzetting van zijn

proefabonnement in een regulier abonnement en bij de verlenging van een regulier abonnement een herroepingsrecht overeenkomstig § 11 van de Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (wet inzake op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten; hierna: „FAGG”), waarin uitvoering is gegeven aan artikel 9 van de richtlijn. Verweerster heeft de consumenten niet over dit tweede herroepingsrecht geïnformeerd. Daarmee heeft zij de informatieverplichting van § 4, lid 1, punt 8, FAGG geschonden en is zij derhalve krachtens § 28a, lid 1, KSchG verplicht tot staking.

- 7 **Verweerster** heeft verzocht om de stakingsvordering van verzoekster af te wijzen. Volgens haar riepen de voorziene automatische abonnementsverlengingen geen nieuw herroepingsrecht voor de consument in het leven en hoefde zij hem daarover derhalve ook niet te informeren.
- 8 De **rechter in eerste aanleg** heeft – voor zover in casu van belang – verweerster conform de vordering veroordeeld.
- 9 De **rechter in hoger beroep** heeft – voor zover in casu van belang – dit vonnis herroepen en de vordering afgewezen.
- 10 Hiertegen heeft verzoekster bij het Oberste Gerichtshof een beroep in Revision ingesteld, welke hogere voorziening door de appelrechter is toegelaten.

C. Relevante wettelijke bepalingen

Artikel 2, punt 7, artikel 6, lid 1, onder h) en o), en artikel 9, lid 1, van de richtlijn betreffende consumentenrechten luiden, inclusief de kopjes, als volgt:

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder: 1.

[...]

7. „overeenkomst op afstand”: *iedere overeenkomst die tussen de handelaar en de consument wordt gesloten in het kader van een georganiseerd systeem voor verkoop of dienstverlening op afstand zonder gelijktijdige fysieke aanwezigheid van handelaar en consument en waarbij, tot op en met inbegrip van het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten, uitsluitend gebruik wordt gemaakt van een of meer middelen voor communicatie op afstand;*

Artikel 6

Informatievoorschriften voor overeenkomsten op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten

(1) Voordat de consument door een overeenkomst op afstand of een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst, dan wel een daarmee overeenstemmend aanbod daartoe is gebonden, verstrekt de handelaar de consument op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie:

[...]

h) wanneer een herroepingsrecht bestaat, de voorwaarden, de termijn en de modaliteiten voor de uitoefening van dat recht overeenkomstig artikel 11, lid 1, alsmede het modelformulier voor herroeping opgenomen in bijlage I, deel B;

[...]

o) de duur van de overeenkomst, voor zover van toepassing, of, wanneer de overeenkomst van onbepaalde duur is of automatisch verlengd wordt, de voorwaarden voor het opzeggen van de overeenkomst;

Artikel 9

Herroepingsrecht

(1) Behoudens wanneer de in artikel 16 bepaalde uitzonderingen van toepassing zijn, beschikt de consument over een termijn van 14 dagen om de overeenkomst op afstand of de buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst zonder opgave van redenen te herroepen, en zonder andere kosten te moeten dragen dan die welke in artikel 13, lid 2, en artikel 14 zijn vastgesteld.

De bepalingen van § 3, punt 2, § 4, lid 1, punten 8 en 14, en § 11, lid 1, FAGG luiden, inclusief de kopjes, als volgt:

Definities

§ 3 In deze federale wet wordt verstaan onder

[...]

2. „overeenkomst op afstand”: iedere overeenkomst die tussen de handelaar en een consument wordt gesloten in het kader van een georganiseerd systeem voor verkoop of dienstverlening op afstand zonder gelijktijdige fysieke aanwezigheid van handelaar en consument en waarbij, tot op en met inbegrip van het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten, uitsluitend gebruik wordt gemaakt van een of meer middelen voor communicatie op afstand;

Inhoud van de informatieplicht; rechtsgevolgen

§ 4. (1) Voordat de consument door een overeenkomst of zijn toestemming tot het aangaan van een overeenkomst is gebonden, moet de handelaar de consument op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie verstrekken:

[...]

8. *wanneer er een recht bestaat om de overeenkomst te beëindigen, de voorwaarden, de termijn en de modaliteiten voor de uitoefening van dat recht, zulks met verstrekking van het modelformulier voor herroeping overeenkomstig bijlage I, deel B,*

[...]

14. *de duur van de overeenkomst, voor zover van toepassing, of, wanneer de overeenkomst van onbepaalde duur is of automatisch verlengd wordt, de voorwaarden voor het opzeggen van de overeenkomst,*

Recht van herroeping en bedenktijd

§ 11 (1) De consument kan een op afstand of een buiten verkooppunten gesloten overeenkomst binnen 14 dagen zonder opgave van redenen beëindigen.

[...]

D. Motivering van de prejudiciële verwijzing

- 11 De beslechting van het geding hangt in beslissende mate af van de uitlegging van artikel 9, lid 1, van de richtlijn, die op haar beurt bepalend moet zijn voor de uitlegging van § 11, lid 1, FAGG.
- 12 Blijkens de wetsgeschiedenis van § 11 FAGG is het herroepingsrecht niet beperkt tot de eerste sluiting van een overeenkomst tussen een handelaar en een consument, maar kunnen ook de verlenging van een bestaande, maar voor bepaalde duur gesloten overeenkomst of de inhoudelijke wijziging van een bestaande overeenkomst, indien deze op afstand of buiten verkooppunten zijn gesloten, onder de FAGG vallen en aldus leiden tot een herroepingsrecht voor de consument wat betreft de overeengekomen verlenging of wijziging van de overeenkomst [omissis].
- 13 Onder verwijzing naar de wetsgeschiedenis bestaat er volgens de rechtsliteratuur ook een herroepingsrecht bij een inhoudelijke wijziging of een (afzonderlijk overeengekomen) verlenging van een buiten verkooppunten of op afstand gesloten overeenkomst, ongeacht de manier waarop deze tot stand is gekomen [omissis]. Indien de toestemming van de consument zou worden gegeven bij wijze van een fictieve verklaring, moet de consument specifiek over de betekenis van zijn gedrag worden geïnformeerd [omissis].
- 14 In de literatuur wordt betwijfeld of de *automatische* verlenging van een overeenkomst op afstand opnieuw een herroepingsrecht in het leven roept. Er wordt op gewezen dat artikel 6, lid 1, onder o), van de richtlijn slechts voorziet in een verplichting tot het verstrekken van informatie over „de duur van de overeenkomst, voor zover van toepassing, of, wanneer de overeenkomst van

onbepaalde duur is of automatisch verlengd wordt”, maar dat er in deze bepaling geen sprake is van een herroepingsrecht of het verstrekken van informatie hierover, ofschoon deze de automatische verlenging van een overeenkomst betreft. Bovendien wordt betwist dat de automatische verlenging een (tweede) „overeenkomst op afstand” in de zin van artikel 2, punt 7, van de richtlijn zou betekenen. Hiervoor wordt als argument aangevoerd dat er geen (tweede) overeenkomst wordt „gesloten”, maar dat de eerste overeenkomst enkel niet wordt opgezegd (en daardoor, zoals hierin bepaald, de contractuele duur ervan wordt verlengd), alsook dat er in geval van een automatische verlenging van de overeenkomst geen sprake kan zijn van een „uitsluitend gebruik van middelen voor communicatie op afstand” in de zin van de wettelijke definitie van „overeenkomst op afstand”. Ten slotte wordt betoogd dat bij een automatische verlenging van de overeenkomst het typische risico (dat objectief gezien het herroepingsrecht rechtvaardigt) dat bij verkoop op afstand bestaat, niet langer bestaat (vergelijk overweging 37 van de richtlijn). In dit geval is de consument immers reeds voldoende bekend met de goederen of diensten en bij de oorspronkelijke sluiting van de overeenkomst reeds voldoende geïnformeerd over de mogelijkheid van verlenging [omissis].

- 15 Het Hof heeft geoordeeld dat artikel 2, onder a), van richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten aldus moet worden uitgelegd dat een aanvullende overeenkomst bij een leningsovereenkomst niet onder het begrip „overeenkomst inzake financiële diensten” in de zin van die bepaling valt, wanneer de aanvullende overeenkomst enkel het aanvankelijk overeengekomen rentetarief wijzigt zonder de looptijd van de lening te verlengen of het bedrag ervan te wijzigen, en de oorspronkelijke bedingen van de leningsovereenkomst bepaalden dat een dergelijke aanvullende overeenkomst zou worden vastgesteld of, als dit niet zou gebeuren, een variabel rentetarief zou worden toegepast (arrest van 18 juni 2020, Sparkasse Südholstein, C-639/18,).

- 16 Naar de beoordeling van het Oberste Gerichtshof

is er geen acte clair met betrekking tot de in het begin gestelde vraag – ook al pleiten de in de literatuur aangevoerde argumenten tegen een herroepingsrecht en kan het arrest van het Hof in de zaak C-639/18 in casu zinvol worden toegepast [omissis]. Het Oberste Gerichtshof acht zich dus als rechterlijke instantie in laatste aanleg verplicht om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing (zie RS0082949).

[omissis] 20 juli 2022

[omissis]